

Volmachten en Solvency II

De sector staat opnieuw voor forse investeringen om Solvency II tijdig te implementeren. Dat geldt zeker ook voor verzekeraars die via het volmachtkanaal werken en specifieke risico's die samenhangen met het werken met volmachten in kaart moeten brengen en waarderen door middel van aan te houden solvabiliteit. Daarmee zal Solvency II ook de nodige gevolgen hebben voor de gevolmachtigd agent.

Door: drs. Frans Kemper RA, partner SVC (www.svcnet.nl)

Op 1 januari 2013 wordt Solvency II van kracht. Solvency II wil met een volledig risicogerichte benadering verbetering aanbrengen in de door verzekeraars aan te houden solvabiliteit. SII bestaat uit drie pijlers met elk hun eigen aandachtsgebied (figuur 1).

Pijler I (kwantitatieve eisen)

De Solvency I-berekeningswijze op basis van de geboekte premie of geboekte schade is niet of nauwelijks gebaseerd op de reële risico's die verzekeraars lopen. De Solvency II-berekeningswijze moet de vereiste solvabiliteitsmarges meer in overeenstemming brengen met het risicoprofiel van de verzekeraar. De eerste pijler bevat regels voor modellen die aangeven welke solvabiliteit vereist is voor een verzekeraar. De eerste pijler bestaat onder andere uit de waardering van activa en verplichtingen en de berekening van twee kapitaalvereisten:

1. De SCR: Solvency Capital Requirement (een risicogevoelige kapitaal eis). De SCR moet alle kwantificeerbare risico's van de verzekeraar dekken (figuur 2).
2. De MCR: Minimum Capital Requirement (een minimale kapitaal eis). De MCR is de minimale kapitaal eis die een verzekeraar nodig heeft om te mogen opereren. De MCR wordt begrensd tot een percentage van de SCR.

De toezichthouder heeft ruime bevoegdheden om

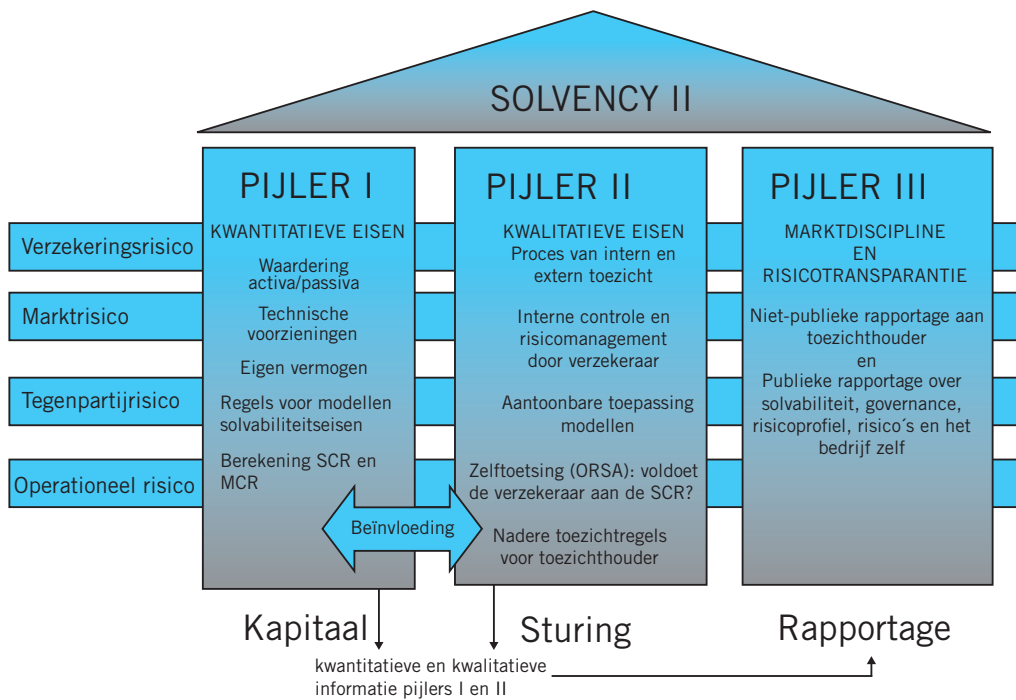
in te grijpen als de verzekeraar niet voldoet aan de kapitaal eisen om de belangen van verzekerden te beschermen. Zodra het vermogen onder de SCR zakt, maar boven de MCR blijft, kan DNB een glijdende schaal van maatregelen treffen, die steeds strenger worden naarmate het vermogen dichter bij de MCR komt. Komt een verzekeraar onder het MCR-niveau, dan zal de toezichthouder ingrijpende maatregelen treffen.

Pijler II (kwalitatieve eisen)

De tweede pijler is gericht op kwalitatieve eisen: governance, interne controle, risicomanagement en aspecten van operationeel risico. Solvency II eist in deze tweede pijler dat een verzekeraar kan aantonen dat hij de modellen voor het vaststellen van solvabiliteitsvereisten daadwerkelijk gebruikt voor het aansturen van de organisatie, zoals prijsstrategie, kapitaalallocatie, herverzekeringsstrategie en de strategische besluitvorming van de onderneming. Dit moet blijken uit een periodieke zelftoetsing. Afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement kan de toezichthouder om aanvullende kapitaalvereisten (in pijler 1) of kwalitatieve maatregelen vragen.

Pijler III (Marktdiscipline en risicotransparantie)

De derde pijler is gericht op transparantie en de rapportage aan de toezichthouder en het pu-

Figuur 1: Het driepijlersysteem van Solvency II

bliek. Elke verzekeraar dient jaarlijks publieke openheid te geven over kwantitatieve en kwalitatieve informatie uit pijler I en II.

Impact op volmachtdistributie

In alle drie pijlers zal de volmachtdistributie van een verzekeraar aan de orde komen. In dit artikel werken we de eerste pijler globaal uit voor een schadeverzekeraar voor die risicogroepen (figuur 2) die relevant zijn voor het werken met volmachten.

Verzekeringsrisico

Het risico voor de verzekeringsactiviteiten van een schadeverzekeraar wordt bepaald op basis van de drie groepen waarbij het risico wordt gekwantificeerd dat wordt gelopen over premie- en voorzieningen, royementen en catastrofes (zie figuur 2).

Het voert te ver om in dit artikel in detail in te gaan op het waarderen van deze risico's. Hierbij spelen actuariële modellen een belangrijke rol. Een belangrijk risico hierbij is het ontbreken of de beperkte beschikbaarheid van betrouwbare en kwalitatief goede (historische) data voor het maken van de risicoberekeningen over de schadeportefeuille.

Het NVGA-protocol is medio 2011 aangepast aan de eisen van Solvency II en wordt stapsgewijs door verzekeraars uitgerold. Het is echter niet vanzelfsprekend dat de bij de volmacht ingegedane systeemhuiskpakketten de noodzakelijke (historische) data kunnen aanleveren. Voorbeelden uit de praktijk zijn het onvoldoende inzicht

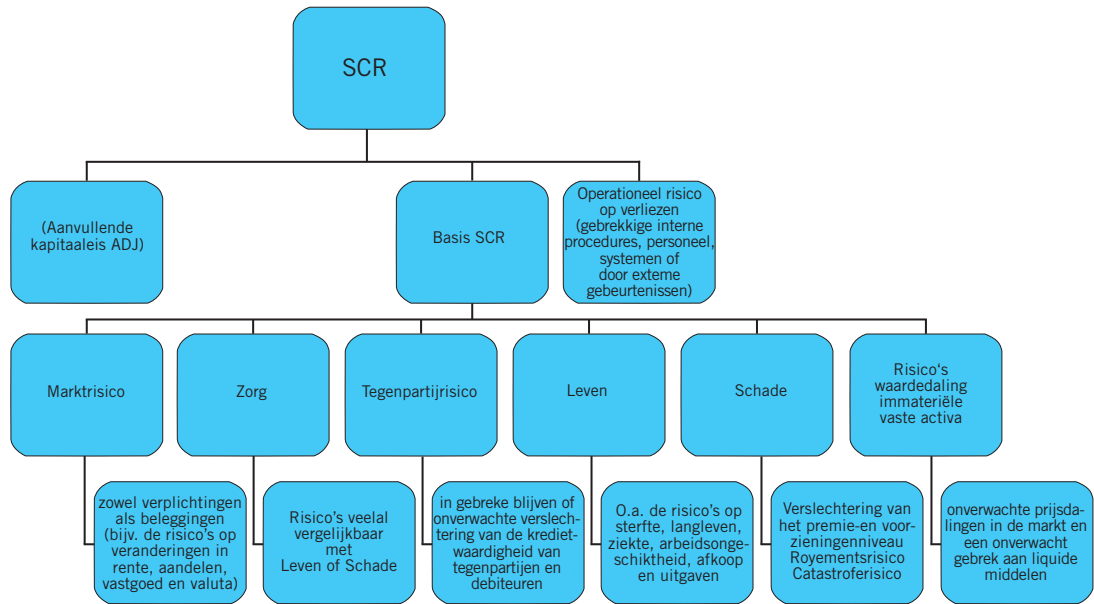
zijn van cumulatieve- en catastroferisico's. Ook de overvoer van portefeuilles van provinciaal naar volmacht zorgt in de praktijk voor verlies van data. Bij poolvorming hebben met name de volgende verzekeraars te maken met een beperktere beschikbaarheid van informatie. De onzekerheid over de aanwezige risico's die hiermee gepaard gaat, kan leiden tot hogere kapitaaleisen voor volmachtverzekeraars en/of additionele kosten voor partijen om de relevante informatie beschikbaar te krijgen.

Tegenpartijrisico

Op de balans van een verzekeraar staan diverse vorderingen op bijvoorbeeld herverzekeraars, deposito's, polishouders, intermediairs en gevolmachtigd agenten. De verzekeraar moet onder Solvency II per categorie een inschatting maken van het kapitaal dat nodig is om verliezen op deze vorderingen door verslechtering van de kredietwaardigheid te kunnen dragen. Dit betekent dat een verzekeraar risico's die samenhangen met het aanhouden van rekening-courantvorderingen op volmachten, duidelijker moet waarderen. De verzekeraar zal daarom waarschijnlijk een strakker rekening-courantbeleid gaan voeren en meer inzicht en zekerheid willen hebben over de financiële positie van de gevolmachtigd agent en de groep waar deze deel van uit maakt.

Essentieel bij de financiële gezondheid van de volmacht is de mate waarin deze zich kan aanpassen aan de mogelijke toekomstige wijzigingen in tekencommissie, winstcommissie en provisies

Risicogevoelige kapitaal-eis (Solvency Capital Requirement; SCR)

Figuur 2: Overzicht hoofd- en subcategorien risico's (SCR's)

om daarmee de (financiële) continuïteit van de onderneming veilig te stellen. Dit blijkt niet zonder meer uit de jaarrekening en vraagt daarom van de verzekeraar de nodige inspanningen.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico op verliezen door tekortschietende of falende interne procedures, door personeel of systemen of door externe gebeurtenissen. Denk hierbij aan verliezen door fraude, claims, fouten in IT-systemen of uitbestede werkzaamheden.

SII vraagt daarmee opnieuw aandacht voor de kwaliteitsbewaking van de uitbestede werkzaamheden aan de gevolmachtigd agent. Sinds 2004 zijn hiervoor binnen de branche grote stappen gezet, waardoor zowel verzekeraars als volmachtbedrijven een professionaliseringsslag hebben gemaakt. Desondanks worden in de praktijk nog wel een aantal knelpunten geïdentificeerd:

- Risico- en strategisch management. Veel managers en medewerkers van verzekeraars en volmachtbedrijven zijn nog steeds niet bekend met professioneel risicomanagement. Op operationeel niveau is veel vooruitgang geboekt met risicobeheersing, maar er moeten juist op strategisch en tactisch niveau toekomstbestendige keuzes worden gemaakt.
- Auditstructuur. De volmachtbranche heeft veel energie gestoken in het opzetten van een efficiënte auditstructuur. Deze is met name gericht op compliance en uitvoeringsaspecten. Ook

hier spelen strategische afwegingen een minder zwaarwegende rol, terwijl dit de komende jaren het verschil kan gaan maken in de volmachtmarkt. Denk hierbij aan de ontwikkelingen op het gebied van (rol)transparantie, de wijzigingen in beloning en de verandering in distributiemodellen.

- Consolidatie en exitstrategieën. De diverse marktontwikkelingen leiden naar alle waarschijnlijkheid tot een consolidatieslag onder volmachtpartijen. Bovendien zullen enkele kleinere volmachtpartijen hierdoor stoppen met de volmachtactiviteiten. De begeleiding van deze processen en het inspelen op de toekomstige onderhandelingskracht van het volmachtkanaal vraagt het nodige van volmachtgevers.
- Pools. Bij pools is de feitelijke invloed van de overige verzekeraars ten opzichte van de poolleader erg beperkt. Gezamenlijk met de overige regelgeving omtrent pools zorgt dit voor terugtrekkende bewegingen bij verzekeraars.

Conclusie

Solvency II zal zeker niet onopgemerkt blijven in het volmachtkanaal. Verzekeraars moeten de risico's die samenhangen met het werken met volmachten in kaart brengen en waarderen door middel van aan te houden solvabiliteit. Deze exercitie vraagt van zowel verzekeraar als gevolmachtigd agent opnieuw forse investeringen in kwaliteit van management, organisatie en IT systemen. ■